

Lilie zlatohlavá či zlatohlávek aneb Bábovka v lese - *Lilium martagon*

Díky svým obrovským, krásně růžovým květům patří lilie zlatohlavá k nejpůsobivějším, v létě kvetoucím rostlinám lesů národního parku. Hroznovité květenství se skládá až z dvanácti růžových květů s charakteristickými červenými skvrnami, jehož okvětní lístky se obloukovitě stáčí nazpět. Německý název lilie zlatohlavé "Türkenbund" je odvozován od podobnosti květu s tureckým turbanem. K zemi visící květy nenabízí většině hmyzu, hledajícímu nektar, žádnou možnost opory. Pouze některým druhům motýlů - jmenovitě lišajům - se daří dosáhnout na nektar svým dlouhým sosákem v letu. Aby nalákaly noční motýly, vydávají květy zvláště navečer vtíravou vůni. Později, jakmile je rostlina oplodněna, se semeník vyvíjí v trojpouzdrnou tobolku, v níž dozrávají semena. V září roztrušuje vítr zralá semena z tobolek.

Mnohdy se stane, že nalezneme rostlinu, utrženou těsně pod květem. Žádné obavy, nejedná se o přestupek nevychovaného milovníka květin. Srny milují chuť květů lilie zlatohlavé a okusují je dokonce ještě nerozkvetlé. Také chřestovníček liliový dělá lilii zlatohlavé ze života peklo. Škůdce navrtá květ zboku a vyžere ho.

Rostlinu však lze snadno rozeznat i bez květů. Listy jsou uspořádány střídavě na začátku lodyhy, ve střední části lodyhy vyrůstají v přeslenech s osmi až čtrnácti listy. Tento věnec listů a výška rostliny představují nezaměnitelné charakteristické znaky lilie zlatohlavé. Kromě toho má rostlina žlutou cibuli (hlavu), které vděčí za svůj český název "zlatohlavá" či "zlatohlávek".

Cibulka se v přírodním léčitelství používá jako prostředek proti hemoroidům a dříve se kvůli utišení bolesti věšela kolem krku dětem, kterým se prožezávaly zuby. Dnes se za stejným účelem používají jantarové řetízky. Zlatavá barva cibule inspirovala i alchymisty. S její pomocí se pokoušeli přeměnit neušlechtilé kovy ve zlato. Mimochodem: turbanovitý tvar květu lilie zlatohlavé má co do činění i se starým německým označením bábovky. Ve starých vídeňských kuchařkách ze 17. století je dokonce bábovka na základě této podobnosti označována jako turbanový koláč. Turecké slovo pro turban „tülbent“ si našlo svou cestu do holandštiny jako označení pro bábovku „tulband“.